

Kerola, Eeva

Research Report

Taiwan - kokoaan merkittävämpi saari

BOFIT Policy Brief, No. 6/2023

Provided in Cooperation with:

Bank of Finland, Helsinki

Suggested Citation: Kerola, Eeva (2023) : Taiwan - kokoaan merkittävämpi saari, BOFIT Policy Brief, No. 6/2023, Bank of Finland, Bank of Finland Institute for Emerging Economies (BOFIT), Helsinki,
<https://nbn-resolving.de/urn:nbn:fi-fe2023032933680>

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/270848>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

BOFIT Policy Brief
2023 No. 6

Kerola, Eeva

Taiwan – kokoaan merkittävämpi
saari

Suomen Pankki
Suomen Pankin nousevien talouksien
tutkimuslaitos, BOFIT

BOFIT Policy Brief
Päätoimittaja Eeva Kerola

BOFIT Policy Brief 6/2023
29.3.2023

Eeva Kerola
Taiwan – kokoaan merkittävämpi saari

ISSN 2342-205X (online)

Suomen Pankki,
Suomen Pankin nousevien talouksien tutkimuslaitos, BOFIT

PL 160
00101 Helsinki
Puh: 09 1831
bofit@bof.fi

www.bofit.fi

Tässä julkaisussa esitetyt mielipiteet ovat kirjoittajan omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin kantaa.

Sisällys

Tiivistelmä	3
1. Poliittinen ympäristö.....	4
2. Talous pähkinäkuoressa.....	5
3. Taiwanin ja Kiinan väliset kytkökset	7
4. Taiwanin merkitys maailmantaloudelle.....	10
5. Taiwanin ja Suomen väliset kauppasuhteet.....	13

Eeva Kerola

Taiwan – kokoaan merkittävämpi saari

Tiivistelmä

Taiwan on pinta-alaltaan noin Sveitsin kokoinen, 23 miljoonan ihmisen asuttama saari 180 kilometrin päässä Kiinan kaakkoisrannikosta. Kokoonsa nähden sen rooli maailmantaloudessa on huomattavasti suurempi. Taiwan on vuosien kuluessa kasvanut tärkeäksi osaksi erityisesti korkean teknologian globaaleja tuotantoketjuja. Taiwanin poliittista ja taloudellista tulevaisuutta määrittää pitkälti sen asema kahden suurvallan, Kiinan ja Yhdysvaltojen, välissä. Sen kytkökset Kiinaan ovat yhä tiiviit, vaikka riippuvuutta on viime vuosina pyritty tietoisesti vähentämään.

Asiasanat: Taiwan, talous, Kiina

Selvitystä tehdessä sain hyödyllisiä kommentteja usealta eri taholta. Iso kiitos BOFIT-kollegoiden lisäksi asiantuntijoille Taipeiin Suomen kaupallisessa edustustossa, Ulkoministeriön Suunnittelu- ja tutkimusyksikössä sekä Ulkoministeriön Itäisen Aasian ja Oseanian yksikössä.

1. Poliittinen ympäristö

Taiwan (myös Kiinan tasavalta) on pinta-alaltaan hieman Sveitsiä pienempi, 23,3 miljoonan asukkaan¹ saari Kiinan rannikolla Japanista etelään. Pääsaaren lisäksi Taiwanille kuuluu useita pienempiä saaria. Kiinan tasavalta perustettiin vuonna 1912 nykyisen Kiinan kansantasavallan alueelle. Tasavaltalaisen Kuomintang-puolueen joukkojen hävittyä sisällissodassa kommunisteille, Kiinan tasavallan hallinto pakeni Taiwanin saarelle vuonna 1949. Tätä ennen Taiwan oli ollut Japanin siirtomaa vuosina 1895–1945. Manner-Kiinasta tuli Kiinan kansantasavalta.

Taiwanin kansainvälinen asema on hankala, sillä Kiinan kansantasavalta pitää Taiwania yhtenä omista maakunnistaan ja itseään koko Kiinan, myös Taiwanin, laillisena hallituksena. Aiemmin myös Taiwan katsoi itse edustavansa Manner-Kiinaa. Nykyinen valtapuolue DPP luopui virallisesti tästä ajatuksesta jo vuosikymmeniä sitten², eikä sitä käytännössä kannata opposition Kuomintang-puoluekaan, vaikka onkin asian suhteen monitulkintaisempi. Taiwan edusti Kiinaa Yhdistyneissä kansakunnissa aina vuoteen 1971 asti, jolloin se menetti paikkansa Kiinan kansantasavallalle. Taiwan on vuosien varrella menettänyt diplomaattisia kumppaneitaan yksi kerrallaan Kiinan kansantasavallalle³. Vaikka Kiina ei hyväksy Taiwanin valtion tunnustamista ja siten sen diplomaattiyhteyksiä muiden maiden kanssa, kaupallisia yhteyksiä se ei sinällään vastusta. Taiwan onkin sekä maailman kauppajärjestö WTO:n että APECin jäsen nimellä ”Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillistullialue”.

Taiwanin demokratiakehitys nopeutui 1980-luvulla. Pitkän sotilasvallan jälkeen parlamenttivaalit järjestettiin vuonna 1992, ja ensimmäiset suorat presidentinvaalit neljä vuotta myöhemmin. Taiwanilla toimii käytännössä kaksi pääpuoluetta: keskustavasemmistolainen Demokraattinen edistyspuolue (*Democratic Progressive Party*, DPP) ja Kiinan kansallispuolue Kuomintang. DPP on perinteisesti kannattanut Taiwanin itsenäistymistä, kun taas Kuomintangin virallisena tavoitteena on ollut Kiinan yhdistäminen. Taiwanin presidenttinä on vuodesta 2016 toiminut DPP:n Tsai Ing-wen. Seuraavat presidentinvaalit järjestetään tammikuussa 2024.

Kiinan ja Taiwanin suhteet lähentyivät merkittävästi vuosina 2008–2016 Kuomintang-puolueen presidentti Ma Ying-jeoun kaudella. Kesäkuussa 2010 Taiwan allekirjoitti puitesopimuksen Kiinan kanssa tehtävästä vapaakauppasopimuksesta (*Economic Cooperation Framework Agreement*, *ECFA*). Presidentti Man tavoite oli syvempi taloudellinen integraatio Taiwanin ja Kiinan välillä, jonka myötä poliittiset erimielisyydet olisi mahdollista jättää syrjään.⁴ Vuoden 2014 maaliskuussa valtaapitävä Kuomintang-puolue yritti saada kauppasopimuksen hyväksytyä nopeammin ohittamalla parlamentin yleisen käsittelyn. Tämän jälkeen pääasiassa opiskelijoista koostuva joukko aloitti mielenosoitukset parlamenttitalon edessä ja valtasi lopulta rakennuksen. Valtaus, joka tunnetaan nimellä ”opiskelijoiden auringonkukkaliike” (*sunflower student movement*), kesti kaikkiaan kolme viikkoa, ja päättyi vasta parlamentin puhemiehen luvattua, että vastaisuudessa kaikki Kiinan kanssa käytävät neuvottelut käsitellään aina ensin maan parlamentissa ja altistetaan julkiselle keskustelulle.⁵

¹ [Virallinen väestöennuste \(ndc.gov.tw\)](http://ndc.gov.tw)

² [DPP Party Convention \(taiwandc.org\)](http://taiwandc.org)

³ Taiwanilla oli maaliskuun 2023 alussa diplomaattisuhteet 15 maan kanssa: Swazimaa, Vatikaanivaltio, Marshallinsaaret, Nauru, Palau, Tuvalu, Haiti, Saint Kitts ja Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent ja Grenadiinit, Belize, Guatemala, Paraguay ja Honduras. Maaliskuun lopulla 2023 Honduras ilmoitti virallistavansa suhteensa Kiinaan, mikä käytännössä tarkoittaa diplomaattisuhteiden katkaisemista Taiwaniin. Myös Paraguayn presidentti on pyytänyt Taiwanilta maahan lisäinvestointeja, jottei olisi taloudellisten paineiden vuoksi pakotettu avaamaan diplomaattisuhteita Kiinaan.

⁴ https://um.fi/uutiset/-/asset_publisher/GRSnUwaHDPv5/content/taiwan-ja-kiina-luovat-yhteistyota

⁵ Rowen, I. (2015). Inside Taiwan's Sunflower Movement: Twenty-Four Days in a Student-Occupied Parliament, and the Future of the Region. *The Journal of Asian Studies*, 74(1), 5-21.

Taiwanilaisen identiteetin vahvistuminen ja julkisen mielipiteen muuttuminen kriittisemmäksi Kiinaa kohtaan vaikuttivat siihen, että DPP voitti sekä vuosien 2016 että 2020 vaalit. DPP:n tultua valtaan vuonna 2016 Kiina katkaisi kaiken virallisen yhteydenpidon Taiwanin kanssa. Taiwan on presidentti Tsai Ing-wenin johdolla pyrkinyt vähentämään Kiinan vaikutusvaltaa vahvistamalla kaupallisia suhteitaan muihin Aasian maihin, Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan. Virallisesti Taiwanin nykyhallituksen tavoitteena on Kiina-suhteiden säilyttäminen rauhallisina ja vakaina (*status quo*). Tsai Ing-wen on korostanut, ettei Taiwanin tarvitse julistautua itsenäiseksi sillä se on jo tosiasiallisesti itsenäinen valtio. Tsain kaudella Kiina on myös pyrkinyt estämään Taiwanin kansainvälistä näkyvyyttä ja virallisia tapaamisia sekä painostanut muita maita olemaan neuvottelematta Taiwanin kanssa vapaakauppasopimuksia. Nykyisin Uusi-Seelanti ja Singapore ovat ainoat kehittyneet taloudet, joilla on Taiwanin kanssa voimassa olevat vapaakauppasopimukset.

Taiwanin poliittista ja samalla turvallisuuspoliittista ympäristöä määrittää pitkälti myös Yhdysvaltojen harjoittama Taiwan-politiikka. Huhtikuussa 1979 Yhdysvaltain kongressin voimaan saattama *Taiwan Relations Act*⁶ käytännössä takaa Yhdysvaltain tuen Taiwanille mahdollisen hyökkäyksen sattuessa. Laki on melko monitulkintainen, eikä siinä määritellä tuen luonnetta tai määrää. Vuosien varrella Yhdysvallat on kuitenkin myynyt Taiwanille runsaasti puolustustarvikkeita.

Kiinassa taas tavoitellaan presidentti Xi Jinpingin johdolla ”kiinalaista unelmaa”. Siihen kuuluu, että kun Kiinan kansantasavalta juhlii 100-vuotista olemassaoloaan vuonna 2049, Taiwan on tavalla tai toisella liitetty Manner-Kiinaan ja valtio on kokonainen. Tavoitteena on rauhanomainen yhdistyminen – Kiina ei kuitenkaan sulje pois aseellisen voiman käyttöä, mikäli Taiwan pyrkisi kohti itsenäisyyttä.⁷

Elokuussa 2022 Yhdysvaltain ja Kiinan välit kiristyivät Taiwanin vuoksi selvästi. Yhdysvaltain edustajainhuoneen puhemies Nancy Pelosi vierailu saarella sai Kiinan uhittelemaan sotilaallisesti ennennäkemättömällä tavalla. Yhdysvaltain presidentti Joe Biden taas on toistuvasti todennut – maan virallisesta linjasta poiketen – että Yhdysvallat puolustaisi Taiwania aseellisesti ja myös joukoillaan, mikäli Kiina hyökkäisi saarelle.

2. Talous pähkinänkuoressa

Taiwan on pitkälle kehittynyt markkinatalous, joka on ostovoimapariteetilla mitattuna maailman 19. suurin talous, ja Aasian kuudenneksi suurin⁸. Taiwan siirtyi halpatyövoimataloudesta raskaaseen teollisuuteen ja infrastruktuuri-investointeihin jo 1970-luvulla ja siitä edelleen kohti korkeampaa teknologiaa ja palveluita. Palvelusektorin osuus kokonaistuotannosta on nykyisellään yli 67 %, teollisuuden kattaessa noin 30 % ja maatalouden vajaat 2 %. Taiwan oli yksi Aasian tiikereistä yhdessä Hongkongin, Singaporen ja Etelä-Korean kanssa, joissa talouskasvu oli erityisen nopeaa 1960-luvulla ja sitä seuranneilla vuosikymmenillä. Maailmanpankin mukaan Taiwan on yritystoiminnan helppoutta mitattaessa sijalla 15. Taiwanilla on toimiva, oikeusvaltioperiaatetta kunnioittava demokratia ja mm. immateriaalioikeudet ovat hyvin suojattuina, mikä on kasvattanut saaren suosiota kauppakumppanina ja investointikohteena.

Taiwanin vuoden 2022 bruttokansantuote oli yhteensä lähes 830 miljardia Yhdysvaltain dollaria, mikä nosti asukasta kohden lasketun bruttokansantuotteen 35 000 dollariin. IMF:n tilastojen mukaan Taiwanin bruttokansantuote per asukas ohitti viime vuonna sekä Japanin että Etelä-Korean, ja nousi näin ollen Itä-Aasian korkeimmaksi. Ostovoimakorjattuna Taiwanin bruttokansantuote

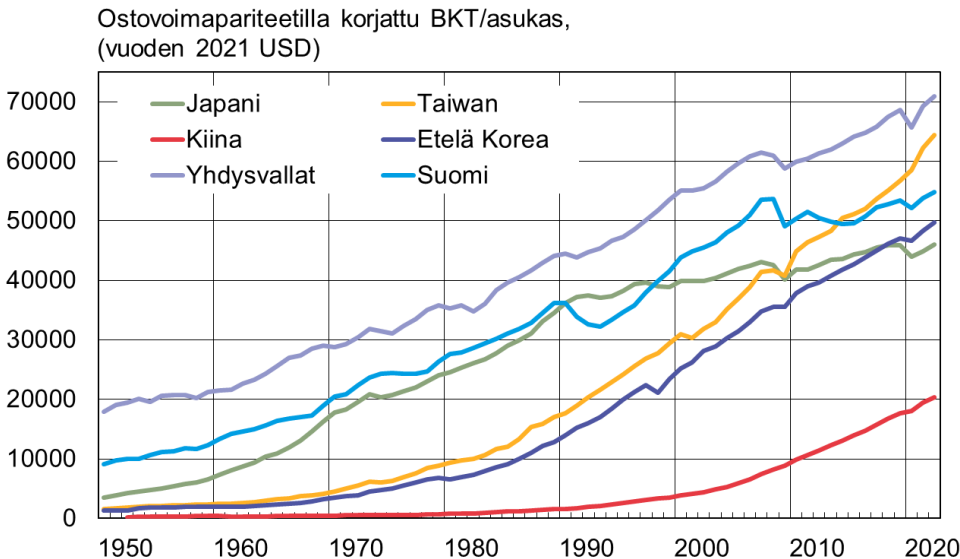
⁶ <https://www.congress.gov/bill/96th-congress/house-bill/2479>

⁷ <https://www.cfr.org/blog/what-xi-jinpings-major-speech-means-taiwan>

⁸ <https://www.imf.org/external/datamapper/PPPGDP@WEO/TWN>

asukasta kohden on enää noin 10 % Yhdysvaltain vastaavaa pienempi (Kuvio 1). Taiwanin talous on vuoden 2008 globaalin finanssikriisin jälkeen kasvanut keskimäärin vajaan neljän prosentin vuosivauhtia. Koronapandemia ei aiheuttanut Taiwanilla kovinkaan mittavia taloushuolia. Vaikka koronarajoitukset toivat ongelmia palvelusektorille, maan teollisuustuotanto onnistuttiin pitämään käynnissä. BKT-vuosikasvu oli vuonna 2020 yli 3 % ja seuraavana vuonna 6,5 %. Viime vuonna Taiwanin BKT kasvoi 2,5 % vuoden takaisesta.

Kuvio 1: Elintason nousu Taiwanilla on ollut poikkeuksellisen nopeaa viimeisten vuosikymmenten aikana

Lähteet: Conference Board TED, Macrobond ja BOFIT.

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF:n arvioi, että Taiwanin talouskasvu hidastuu hiljalleen keskipitkällä aikavälillä (2025–2027) noin kahteen prosenttiin, erityisesti väestön ikääntymisen ja työvoiman supistumisen vuoksi. Inflaatio on pysynyt maltillisena aina 1980-luvun alusta asti. Viime vuonnakaan se ei noussut korkeimmillaan kuin 3,5 prosentin tuntumaan.

Työllisyysaste oli vuoden 2022 marraskuussa 59 %. Miehet osallistuvat työmarkkinoille (67 %) selvästi naisia (52 %) useammin. Työttömyysaste on pysynyt alhaisena. Loppuvuodesta 2022 työttöminä oli 3,6 % työvoimasta, ja työttömyysaste on pysynyt karkeasti näillä tasoilla aina vuodesta 2014 lähtien. Finanssikriisin aikana saaren työttömyysaste nousi korkeimmillaan 5,9 prosenttiin.

Ulkomaankaupan kasvu on viimeisten neljänkymmenen vuoden aikana ollut nopeaa ja Taiwanista on tullut oleellinen osa maailmankaupan tuotantoketjuja, erityisesti korkean teknologian tuotteissa. Nykyään saarella valmistetaan valtaosa koko maailman tarvitsemista edistyksellisimmistä mikropiireistä, ja sen teollisuuden kulmakivi onkin korkeasti koulutettu työvoima. Viennin osuus BKT:stä oli 2010-luvulla reilu 60 %, mutta pandemian aikana osuus kasvoi ja oli vuonna 2022 jo lähes 75 %.

Taiwanilla on kauppataseen ylijäämä monen eri maan, mukaan lukien Yhdysvaltojen ja Kiinan, kanssa. Sen ulkomaiset valuuttavarannot ovat viidenneksi suurimmat maailmassa Kiinan, Japanin, Saudi-Arabian ja Sveitsin jälkeen. Taiwanin tuonnista iso osa on mikropiirejä, raakaöljyä, optisia laitteita, maakaasua ja öljyjalosteita. Suurimmat tuontikumppanit ovat Kiina, Japani, Yhdysvallat ja Etelä-Korea. Tärkeimmät vientituotteet ovat mikropiirit, toimistokoneet ja -laitteet, tietokoneet, öljyjalosteet ja nestekidenäytöt. Tärkeimmät yksittäiset vientimarkkinat ovat Kiina, Yhdysvallat, Hongkong, Japani ja Singapore.

Julkisen velan osuus BKT:stä on viime vuosina tasaisesti pienentynyt, ja se oli vuoden 2022 lopulla 24 %. Globaalien finanssikriisien 2008–09 aikana Taiwan velkaantui ja korkeimmillaan velkataso kävi vuonna 2012 vajaassa 40 prosentissa. Valtaosa julkisesta velasta on kotimaisessa omistuksessa, kuten myös yrityssektorin liikkeeseen laskemista velkakirjoista, joita on suhteessa BKT:hen noin 30 %. Julkinen vaje oli vuonna 2021 vain aavistuksen negatiivinen ja IMF arvioi sen pysyttelevän lähivuosina noin –0,5 prosentissa.

Taiwanilla on oma rahayksikkönsä, Uusi Taiwanin dollari (TWD). Taiwanin keskuspankki *Central Bank of the Republic of China (Taiwan)*, tai CBC, perustettiin Manner-Kiinaan vuonna 1924, josta se myöhemmin siirrettiin Taiwanille. Presidentti nimittää keskuspankin pääjohtajan, mutta pääjohtajan toimikausi on presidentin kautta pidempi, mikä pienentää poliittista painetta ja edesauttaa keskuspankin itsenäisyyttä. Keskuspankin päätavoitteena on hintavakaus, mutta myös pitää huoli valuutan ulkoisesta ja sisäisestä arvosta ja yleisestä talouskehityksestä⁹. Uusi Taiwanin dollari on vapaasti vaihdettava valuutta, jolla on kelluva valuuttakurssi, vaikkakin keskuspankki intervenoi tarvittaessa markkinoilla. Vuonna 1992 Taiwan joutui Yhdysvaltain listalle kurssimanipuloinnista. Viime vuonna se laitettiin uudestaan tarkkailulistalle.

Asukkaista yli 95 % on han-kiinalaisia, ja kaupungeissa asui viime vuonna lähes 80 % väestöstä. Taiwanin virallinen kieli on mandariinikiina, mutta hallitus on esittänyt englannin nostamista toiseksi viralliseksi kieleksi vuoteen 2030 mennessä¹⁰. Suurimmat kaupungit ovat saaren pohjoiskärjessä sijaitsevat New Taipei City (4,5 miljoonaa asukasta), Taipei (2,7 miljoonaa), sekä Taoyuan (2,3 miljoonaa), saaren eteläpuolella oleva Kaohsiung (1,5 miljoonaa) ja keskiosassa sijaitseva Taichung (1,4 miljoonaa). Kuten muuallakin länsimaissa ja Aasiassa, Taiwanin väestö ikääntyy nopeasti ja saarella on yksi maailman matalimmista syntyvyyslukuista¹¹.

3. Taiwanin ja Kiinan väliset kytkökset

Kuomintangin ja presidentti Ma Ying-jeoun ollessa vallassa Taiwanilla vuosina 2008–2016, Taiwan ja Kiina allekirjoittivat yli 20 erilaista yhteistyösopimusta, joissa sovittiin kaupan esteiden purkamisesta. Taiwanin ja Kiinan välillä aloitettiin uudestaan suorat meri-, ilma- ja postiyhteydet, jotka sitä ennen olivat pysähdyksissä. Sopimuksissa avattiin myös mahdollisuus pankeille, vakuutus- ja muille rahoituslaitoksille toimia molemmilla markkinoilla. Vuodesta 2009 Taiwanilla löysennettiin sääntöjä kiinalaisille investoinneille, ja samalla taiwanilaisten yritysten mahdollisuudet investoida Manner-Kiinaan kasvoivat.

Kun DPP astui valtaan vuonna 2016, presidentti Tsai Ing-wen on pyrkinyt vastaavasti monipuolistamaan Taiwanin ulkomaankaupan rakennetta ja vähentämään riippuvuutta Kiinasta. Silti vuonna 2021 Taiwanin vienti Kiinaan nousi uusiin ennätyslukemiin ja Taiwan on edelleen taloudellisesti kiinteästi kytköksissä Kiinaan (Kuvio 2). Kiina on pysynyt vuodesta 2004 lähtien Taiwanin tärkeimpänä vientimaana, ja tärkein tuontimaa se on ollut vuodesta 2014 lähtien. Valtaosa Taiwanin viennistä Kiinaan, yli 60 %, on mikrosiruja. Kiina onkin riippuvainen Taiwanista mikrosirujen ja muiden kriittisten komponenttien osalta, joita se tarvitsee omassa elektroniikka- ja sähkölaitteiden tuotannossaan. Valtaosa Kiinan ja Taiwanin välisistä kauppaa- ja investointikytköksistä liittyy nimenomaan mikrosiruihin. Taiwanilla on selvä ylivoima etenkin edistyksekköimpien sirujen valmistuksessa ja suunnittelussa, Kiinalla taas sirujen pakkausprosessissa.

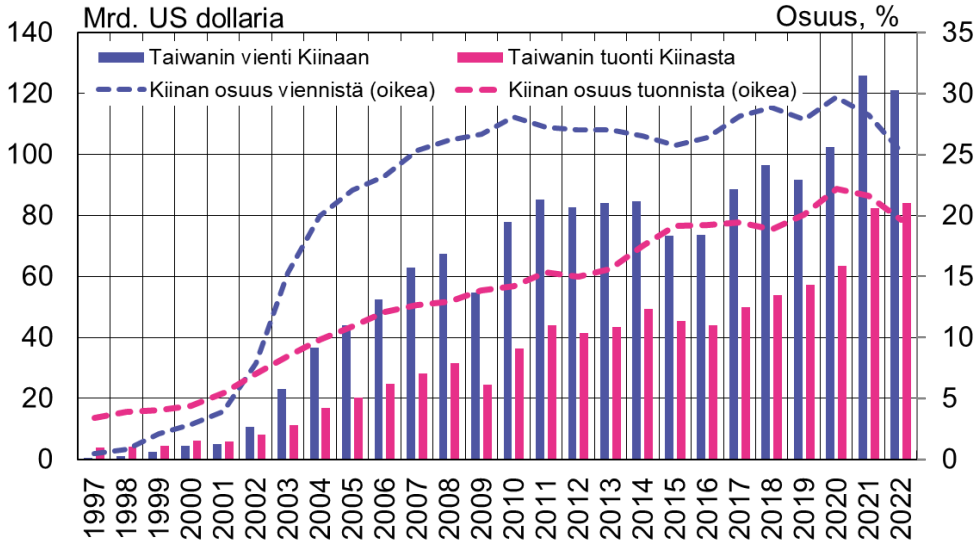
⁹ [Huang, C. \(2010\). Statutory Central Bank Independence in Taiwan. *Asian Social Science*. 6\(11\): 17-27.](#)

¹⁰ https://www.ndc.gov.tw/en/Content_List.aspx?n=BF21AB4041BB5255

¹¹ Vuonna 2022 syntyvyysluku on virallisen arvion mukaan 0,89 (<https://www.ndc.gov.tw/en/#>). Maailman matalin syntyvyysluku oli viime vuonna Etelä-Koreassa (0,78).

Kaikkein edistysellisempien sirujen tuotanto halutaan pitää tiukasti Taiwanilla, eikä niitä saa viedä Kiinaan¹².

Kuvio 2: Taiwanin ja Kiinan kahdenvälinen kauppa on viime vuosiin saakka jatkanut kasvuaan

Lähteet: Taiwan Ministry of Finance, Macrobond ja BOFIT.

Toisin kuin kahdenvälinen kauppa, joka on viime vuosina edelleen kasvanut, kahdenväliset investointivirrat olivat huipussaan 2010-luvun alussa, jonka jälkeen ne ovat olleet selvässä laskussa. Kiinan osuus Taiwanilta lähteneistä suorista investoinneista oli korkeimmillaan vuonna 2010, jolloin se nousi yli 80 prosenttiin (Kuvio 3). Viime vuonna Kiinan osuus laski noin 30 prosenttiin, vaikka se onkin edelleen suosituin Taiwanilta lähtevien suorien sijoitusten yksittäinen kohdema. Viralliset investointitilastot kuitenkin aliarvioivat todellisia rahavirtoja. Alle 50 miljoonan US dollarin investointeja ei tarvitse ilmoittaa Taiwanin viranomaisille lainkaan, minkä lisäksi investointeja tehdään paljon myös kolmansien maiden kautta¹³. Singaporen osuus on viime vuosina kasvanut merkittävästi ja viime vuonna jo joka viides sijoitettu dollari investoitiin Singaporeen¹⁴.

Yhdysvaltalainen ajatuspaja Center for Strategic and International Studies (CSIS) teki lokakuussa 2022 kyselyn yli 500 taiwanilaisyrityksen johtajille. Yli neljäsosa yrityksistä kertoi jo siirtäneensä osan toiminnoistaan pois Kiinasta, minkä lisäksi kolmannes yrityksistä valmisteli tai oli aikeissa tehdä vastaavia toimia¹⁵.

Vuonna 2019 Taiwanin hallitus julkisti kolmivuotisen (ja myöhemmin vuoteen 2024 asti jatkettun) investointiohjelman, jolla pyrittiin kannustamaan taiwanilaisia yrityksiä vetäytymään Manner-Kiinasta ja siirtämään tuotantolaitoksiaan takaisin Taiwanille. Ohjelma on osittain saavuttanut tavoitteitaan, ja saarella sijaitsee nyt aiempaa enemmän kokonaisia tuotantoketjua.

¹² Myös yritysvalvontasäännökset ovat Taiwanilla tiukempia kiinalaisille kuin muiden maiden kansalaisille.

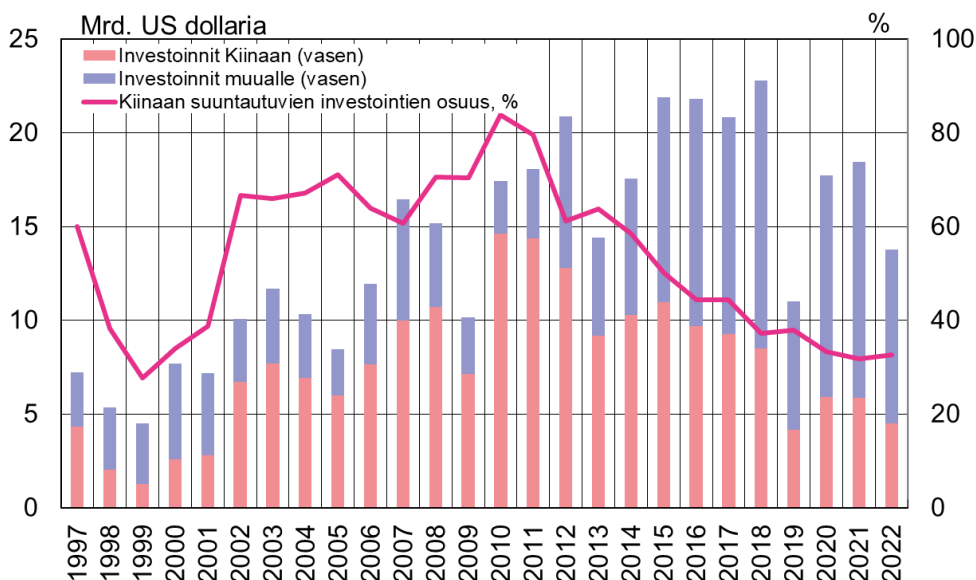
¹³ Taiwanilaisia sijoituksia menee Manner-Kiinaan myös epäsuorasti kolmansien maiden kautta. Etenkin taiwanilaiset suuryritykset investoivat usein tytäryhtiöidensä nimissä, mm. Singaporesta ja Karibian saarivaltioista. Esimerkiksi taiwanilainen Foxconn tekee suurimman osan investoinneistaan kolmansien maiden kautta. Yksi syy tähän on Taiwanin omien diplomaattisuhteiden vähyys. Jos esimerkiksi Kiinaan investoiva taiwanilaisyritys on rekisteröity Singaporeen, on mahdollisten investointeihin liittyvien ongelmien kohdalla suurempi todennäköisyys saada apua Singaporen viranomaisilta, joilla on toimivat diplomaattisuhteet Kiinaan.

¹⁴ Kaikkineen vuosina 1991–2022 Taiwanilta on tehty ulkomaisia suoria sijoituksia 380 mrd. US dollarilla. Näistä 53,5 % on suuntautunut Manner-Kiinaan, 13 % Brittiläisille Neitsytsaarille, 6 % sekä Yhdysvaltoihin että Singaporeen, 3,5 % Vietnamiin ja 2 % Hongkongiin.

¹⁵ <https://www.csis.org/analysis/its-moving-time-taiwanese-business-responds-growing-us-china-tensions>

Investoinnit suhteessa BKT:hen ovat kasvaneet Taiwanilla selvästi vuodesta 2019 lähtien. Investoinnit/BKT oli vuoden 2022 lopulla noussut jo lähes 30 prosenttiin, kun aiemmin suhde on pysynyt tasaisesti reilussa 20 prosentissa läpi koko 2010-luvun.

Kuvio 3: Kiinan osuus Taiwanilta lähtevistä suorista sijoituksista on pienentynyt huomattavasti

Lähteet: Mainland Affairs Council Republic of China (Taiwan) ja BOFIT.

Valtaosa taiwanilaisista suorista sijoituksista Manner-Kiinaan on suuntautunut viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana kaakkois- ja etelärannikon rikkaisiin maakuntiin: Jiangsuun (31 % kaikista investoinneista), Guangdongiin (17 %), Shanghaihin (14 %), Fujianiin (9 %) ja Zhejiangiin (7 %). Yhteensä investointien arvo vuosien 1991–2022 ajalta on Taiwanin virallisten tilastojen mukaan reilut 200 miljardia Yhdysvaltain dollaria, ja Kiinassa toimii nykyisellään 4200 taiwanilaista yritystä. Manner-Kiinan osuus kaikista Taiwanilta tänä aikana lähteneistä investoinneista on 54 %¹⁶. Kolmannes näistä investoinneista on tehty elektronisten osien ja komponenttien, tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden tuotantoon.

Kiinan kannalta katsottuna Taiwanilta tehdyt suorat sijoitukset ovat kauppasuhteiden tiivyyteen nähden vähäiset¹⁷. Viimeisten reilun neljänkymmenen vuoden aikana Taiwanilta tehdyt suorat investoinnit kattavat kaikista Kiinaan tehdyistä suorista investoinneista alle 3 %. Eniten Kiinaan on tehty suoria investointeja Hongkongista ja Macaosta (58 %), Brittiläisiltä Neitsytsaarilta (7 %), Japanista ja Singaporesta (molemmista 5 %), sekä Yhdysvalloista ja Etelä-Koreasta (molemmista vajaat 4 %). Taiwanin osuus on viimeisten vuosien aikana edelleen pienentynyt. Vuonna 2019 osuus Kiinaan tehdyistä suorista investoinneista oli prosentin, ja vuosina 2020–2021 enää puoli prosenttia.

Myös kiinalaiset investoinnit Taiwanille ovat kaikesta huolimatta pysyneet vähäisinä. Virallisten tilastojen mukaan viimeisen vajaan viidentoista vuoden aikana Taiwanille suuntautuneista suorista ulkomaisista sijoituksista (105 mrd. USD) vain 2,4 % on peräisin Manner-Kiinasta (2,5 mrd. USD). Kiinalaiset investoinnit suuntautuvat Taiwanilla erityisesti tukku- ja vähittäiskauppaan (28 %), elektroniikkakomponenttien valmistukseen (16 %), sekä rahoituspalveluihin (8 %). Saaren tiukemman sääntelyn vuoksi kiinalaisia yrityksiä toimii Taiwanilla vain vähän. Taiwanille on vuosien

¹⁶ [No.357 \(mac.gov.tw\)](http://No.357(mac.gov.tw))

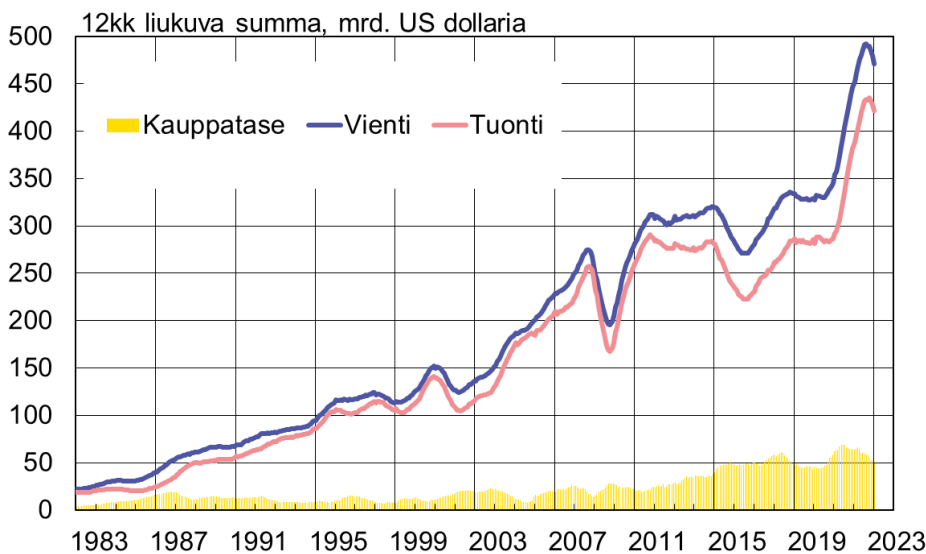
¹⁷ Tässäkin täytyy huomioda, että osa investoinneista on saatettu tehdä kolmansien maiden kautta, eivätkä siten näy Taiwanilta lähteneinä suorina sijoituksina.

varrella tehty eniten suoria investointeja Alankomaista, Brittiläisiltä Neitsytsaarilta¹⁸ ja Japanista. Myös Yhdysvallat on viime vuosina kasvattanut suoria investointejaan saarelle.

4. Taiwanin merkitys maailmantaloudelle

Taiwanin merkitys kansainvälisen kaupan solmukohtana ja tuotantoketjujen kriittisenä osana on suuri. Vuonna 2021 Taiwanista tuli maailman kuudenneksitoista suurin kauppamahti, ja sen ulkomaankauppa ylitti ensi kertaa 800 miljardia Yhdysvaltain dollaria (Kuvio 4).

Kuvio 4: Taiwanin ulkomaankauppa dollareissa 1983–1/2023

Lähteet: Taiwan Ministry of Finance, Macrobond ja BOFIT

Taiwan on kasvanut vuosien varrella merkittäväksi osaksi maailmankauppaa. Sillä on merkittävät markkinaosuudet mm. kannettavissa tietokoneissa, emolevyissä, verkkolaitteissa ja työstökoneissa. Vaikka tekstiiliteollisuutta on saarella aiempaa vähemmän, yli puolet maailman kaikista toiminnallisista tekstiilituotteista tulee yhä Taiwanilta¹⁹.

Taiwanin tuotantoketjut erityisesti mikrosirujen osalta ovat maailmassa ainutlaatuiset. Niiden rakentamiseen on mennyt neljä vuosikymmentä, ja niitä on kompleksisuuden takia vaikea korvata tai monistaa muualle²⁰. Mikrosirut ovat globaalisti välttämättömiä monissa koneissa ja laitteissa, kulutuselektronikassa, kuljetusvälineissä ja asejärjestelmissä. Kahdella taiwanilaisella puolijohdeyrityksellä (Taiwan Semiconductor Manufacturing Co. (TSMC) ja United Microelectronics Corp. (UMC)) oli vuonna 2021 yli 60 % markkinaosuus kaikista maailmalla tuotetuista mikrosiruista²¹. Sen sijaan kaikkein edistyksellisimpien mikrosirujen valmistus on maailman mittakaavassa kahden yrityksen harteilla, taiwanilaisen TSMC:n ja eteläkorealaisen

¹⁸ Brittiläiset Neitsytsaaret tunnetaan veroparatiisina. Siksi saarilta suuntautuneissa investoinneissa voi luonnollisesti olla mukana saarille verotussyistä rekisteröityjä kiinalaisyhtiöitä, ja näin kiinalaisten investointien todellinen osuus virallisesti ilmoitettua suurempi.

¹⁹ <https://www.csis.org/analysis/why-taiwan-matters-economic-perspective>

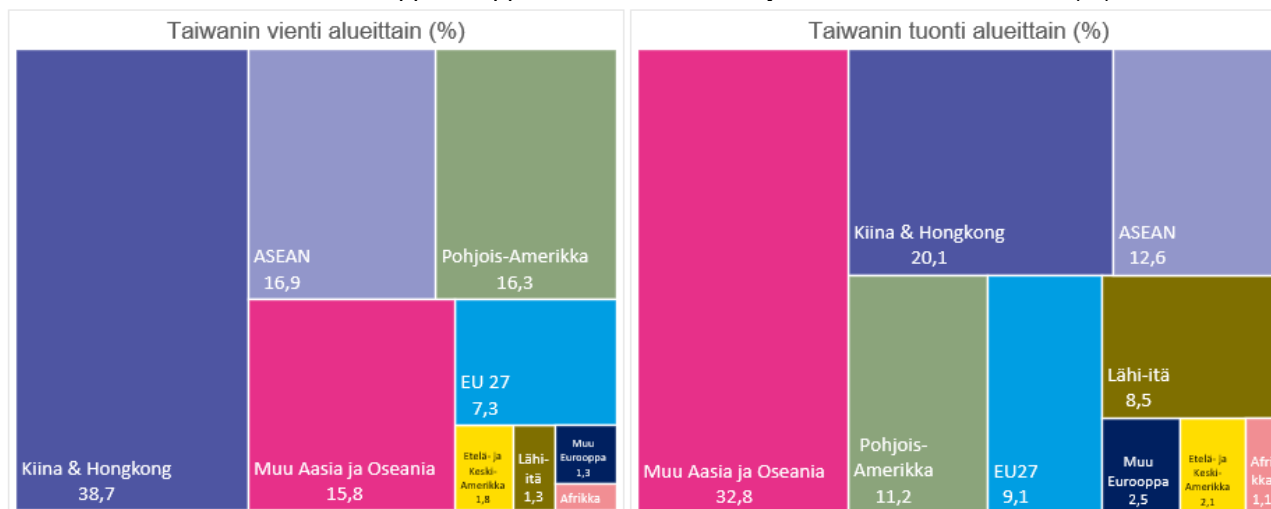
²⁰ Toisaalta Taiwan on yhtä lailla riippuvainen kansainvälisestä kaupasta. Esimerkiksi TSMC tarvitsee siruvalmistukseensa mm. kemikaaleja Japanista, optisen litografian laitteita Alankomaista ja valmistuskoneita Yhdysvalloista. Se nojaa myös sirujen suunnittelussa pitkälti sopimusasiakkaidensa omaan suunnitteluun.

²¹ <https://www.trendforce.com/presscenter/news/20210305-10693.html>

Samsungin. TSMC on pystynyt tehokkaalla massatuotannolla kasvattamaan maailmanlaajuisen markkinaosuutensa näistä siruista yli 90 prosenttiin. Tämän lisäksi taiwanilaisilla yrityksillä on merkittävät globaalit markkinaosuudet mm. nestekidenäytöissä, dynaamisissa RAM-muisteissa ja verkkolaitteissa. Esimerkkejä taiwanilaisista kulutuselektroniikkaa suunnittelevista ja tuottavista yrityksistä ovat Acer, Asus, HTC, Foxconn ja Pegatron.

Taiwanilaisilla yrityksillä on jo pitkään ollut tiiviit kytkökset johtaviin yhdysvaltalaisiin kuluttajateknologiabrändeihin (kuten Apple, Dell ja HP). Taiwanilaiset yritykset ovat tyypillisesti tehneet yhteistyötä yhdysvaltalaisen brändien kanssa ja rakentaneet tuotantolaitoksensa Kiinaan. Tästä merkittävämpänä esimerkkinä suurimmaksi yksityiseksi työnantajaksi Kiinassa kasvanut taiwanilainen Foxconn, jonka tehtaissa tehdään mm. Applen iPhone-puhelimia. Johtuen salmen ylittävistä monipolvisista tuotantoketjuista, Taiwanin vienti Kiinaan ja Hongkongiin kattaa noin 40 % saaren kokonaisviennistä. Kuvio 5 listaa kaikki Taiwanin tärkeimmät kauppakumppanit erikseen sekä viennin (vasen) että tuonnin (oikea) osalta.

Kuvio 5: Taiwanin tärkeimmät kauppakumppanit, osuus viennistä ja tuonnista vuonna 2022 (%)

Lähteet: Taiwan Ministry of Finance, Macrobond ja BOFIT.

Taiwanin vienti kohdistuu erityisesti Aasiaan. Kiinan lisäksi ASEAN-maat sekä muut Aasian ja Oseanian maat kattavat kaikki yhdessä yli 70 % kokonaisviennistä. Pohjois-Amerikan osuus viennistä on 16 % ja Euroopan unionin 7 %. Taiwanin tuonnista lähes puolet (45 %) tulee Kiinan ulkopuolisesta Aasiasta, Kiinan ja Hongkongin yhteenlaskettu osuus on noin viidennes. Yhdysvallat ja EU kattavat Taiwanin tuonnista kumpikin karkeasti kymmenesosan.

Taiwan on vuodesta 2016 lähtien presidentti Tsain johdolla pyrkinyt pienentämään taloudellista riippuvuuttaan Kiinasta. Tavoitteena on laajentaa kaupallisia ja poliittisia suhteita muiden maiden kanssa erityisesti Aasiassa ja Yhdysvalloissa. Samaan aikaan Yhdysvallat on Joe Bidenin presidenttikaudella kärjistänyt teknologiakilpailua Kiinaa vastaan. Lokakuussa 2022 Yhdysvallat laajensi kehittyneiden puolijohteiden ja sirujen tuotannossa käytettyjen laitteiden vientirajoituksia Kiinaan. Vientikielto koskee myös Yhdysvaltojen ulkopuolella tuotettuja puolijohteita, jos niiden tuotannossa on käytetty yhdysvaltalais teknologiaa. Nyt näyttää todennäköiseltä, että myös Alankomaat ja Japani liittyisivät teknologian vientirajoituksiin²².

²² <https://techhq.com/2023/03/chinas-semiconductor-industry-takes-blow-from-south-korea/>

Maaliskuussa 2022 Yhdysvallat ehdotti *Chip 4 Alliance* -hanketta, jossa Yhdysvallat, Japani, Etelä-Korea ja Taiwan perustaisivat yhdessä puolijohdevalmistajien yhteenliittymän. Tavoitteena on vähentää Kiinan taloudellista vaikutusvaltaa erityisesti teknologiasektorilla. Keskusteluista huolimatta hankkeella ei ole vielä konkreettisia tavoitteita tai sovittuja päämääriä. Ensimmäinen korkean virkamiestason kokous järjestettiin helmikuussa²³. Suuntaus Kiina-riippuvuuden vähentämiseksi on kuitenkin selvä. Monet kansainväliset yritykset ovat vähintään harkinneet tuotantonsa vähentämistä Kiinassa kiristyvän poliittiset ilmapiirin vuoksi. Esimerkiksi TSMC on kasvattanut investointejaan mm. Arizonaan Yhdysvaltoihin ja Japaniin. Suunnitelmissa on myös autosirutehtaan perustaminen Saksan Dresdeniin²⁴. Taiwanilaisten yritysten tapaan myös eteläkorealainen Samsung on vähentänyt riippuvuuttaan Kiinasta ja sulkenut joitain maassa toimivia tehtaitaan²⁵. Se suunnittelee lisäävänsä investointeja etenkin Vietnamiin, jossa sillä on jo toiminnassa olevia puolijohdetehtaita²⁶.

Kesällä 2022 Taiwan ja Yhdysvallat sopivat aloittavansa kauppaneuvottelut (*US-Taiwan Initiative on 21st-Century Trade*). Neuvotteluissa on tarkoitus purkaa kauppaa haittaavia esteitä, sopia kaupan käytännöistä, standardeista ja hyvästä sääntelytavasta. Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin Taipeiissa tammikuussa 2023²⁷. Myös Kanada käy parhaillaan omia kauppaneuvotteluitaan Taiwanin kanssa. Taiwan on lisäksi pyrkinyt edistämään keskustelua EU:n kanssa, mutta toistaiseksi tuloksetta. Ajatus kahdenvälisestä investointisopimuksesta on ollut ilmassa jo vuodesta 2015.²⁸

Viime vuosina kiristyneet suurvastaisuudet sekä poliittisen ohjauksen kasvu Kiinassa ja taloudellinen epävarmuus ovat saaneet etenkin yhdysvaltalaiset yritykset arvioimaan uudelleen investointistrategioitaan. Tämän seurauksena taiwanilaiset yritykset ovat siirtäneet esimerkiksi iPhone-tuotantoa Kiinasta Intiaan sekä kannettavien tietokoneiden tuotantoa Vietnamiin ja muualle Etelä-Aasiaan. Taiwanilaiset yritykset ovat viime vuosina myös kasvattaneet tuotantokapasiteettiaan ja investoineet uusiin tehtaisiin suoraan Yhdysvalloissa²⁹.

Tuotannon siirtyminen pois Kiinasta näkyy Taiwanilta tehtyjen suorien sijoitusten tilastoissa. Ennen vuotta 2018 taiwanilaisista investointivirroista alle 10 % suuntautui Kiinan ulkopuolisiin Aasian maihin ja Intiaan. Viime vuonna osuus oli kasvanut jo 25 prosenttiin³⁰. Investoinnit ovat lisääntyneet myös Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan. Viime vuonna Yhdysvaltoihin suuntautui jo kymmenesosa tilastoiduista uusista suorista sijoituksista, ja EU:n osuus on kasvanut kymmenessä vuodessa yhdestä prosentista 8,5 prosenttiin. Investoinneista iso osa menee Alankomaihin, Saksaan ja Italiaan, etenkin sähkökoneiden ja -laitteiden tuotantoon. EU-investointivirrat ovat kasvaneet myös Keski-Eurooppaan, erityisesti tieto- ja viestintäsektorille. Tehtaita on viime vuosina perustettu Tšekin lisäksi Puolaan, Unkariin ja Slovakiaan.

Sen lisäksi, että Taiwan on tärkeä solmukohta maailmankaupassa monissa nykyaikana elintärkeissä komponenteissa, Taiwania ympäröivät merialueet, ml. Etelä-Kiinan meri ovat yhden maailman ruuhkaisimmista laivareiteistä, joilla kulkee niin risteilijöitä kuin rahtilaivojakin. Monen muun maan tapaan erityisesti Kiina, Japani ja Etelä-Korea ovat riippuvaisia näistä merireiteistä omassa ulkomaankaupassaan. Jos Taiwan joutuisi esimerkiksi kauppasaarron tai sotilaallisen

²³ [Taiwan says 'Fab 4' chip group held first senior officials meeting | Reuters](#)

²⁴ <https://focustaiwan.tw/business/202303130009>

²⁵ Samsung on sulkenut ainakin tietokonetehtaan Kiinan Suzhoussa vuonna 2020 ja matkapuhelintehtaan Huizhoussa vuonna 2019.

²⁶ <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Supply-Chain/Samsung-increases-bet-on-Vietnam-with-220m-R-D-hub>

²⁷ <https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2023/january/united-states-and-taiwan-hold-negotiating-round-us-taiwan-initiative-21st-century-trade>

²⁸ [China Direct: Xi's Moscow tango — EU summit TBC — Taiwan gets fed up – POLITICO](#)

²⁹ <https://www.csis.org/analysis/why-taiwan-matters-economic-perspective>

³⁰ https://www.moeaic.gov.tw/news.view?do=data&id=1601&lang=en&type=business_ann

hyökkäyksen kohteeksi, sillä ei olisi pelkästään laajoja vaikutuksia poliittiseen ja taloudelliseen järjestykseen, vaan vakavia vaikutuksia koko maailman laivakuljetuksiin ja logistiikkareitteihin.

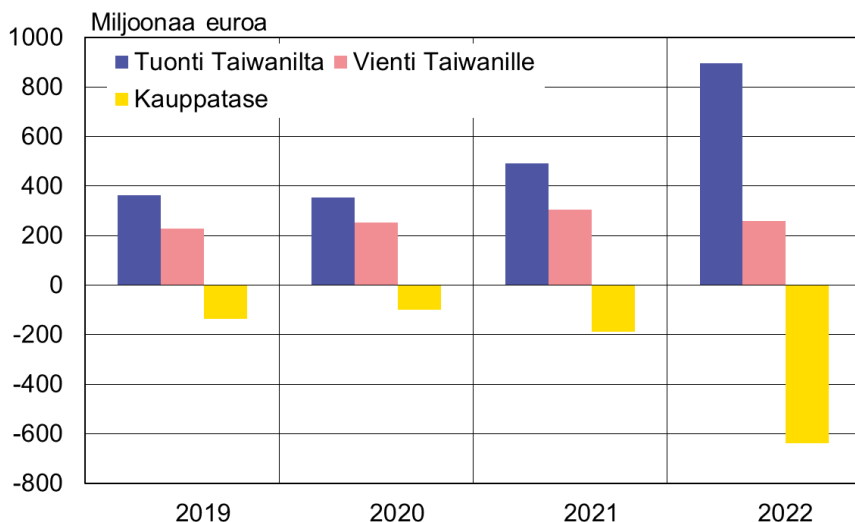
5. Taiwanin ja Suomen väliset kauppasuhteet

Suomi ylläpitää Taiwaniin kahdenvälisiä kaupallistaloudellisia yhteyksiä, mutta noudattaa yhden Kiinan politiikkaa eikä Suomella näin ollen ole diplomaattisuhteita Taiwanin kanssa³¹. Virallisia yhteyksiä Suomen ja Taiwanin välillä hoidetaan kaupallisten toimipisteiden kautta. Helsinkiin perustettiin vuonna 1990 Taipeiin Helsingin yhteystoimisto (Taipei Representative Office in Finland³²). Vuotta myöhemmin Taipeiissa avattiin Suomen kaupallinen edustusto (Finland Trade Center/ Business Finland Office in Taiwan).

Suomi on yksi viimeisistä EU-jäsenmaista, joilla ei ole verosopimusta Taiwanin kanssa³³. Verosopimuksen (Avoidance of Double Taxation Agreement, ADTA) puuttuminen vaikuttaa epäsuorasti suomalaisyritysten etabloitumiseen Taiwanille, mutta myös potentiaalisiin investointeihin Taiwanilta Suomeen. Keskusteluja ADTA:sta on käyty Suomen ja Taiwanin välillä jo pidempään, mutta neuvottelut eivät ole viimeisten kahden vuoden aikana edenneet.

Kaiken kaikkiaan tavarakauppa Taiwanin kanssa on Suomelle huomattavan alijäämäistä, palvelukauppa taas selvästi ylijäämäistä. Suomi on Taiwanille 15. isoin kauppakumppani Euroopassa. Viime vuonna Suomen tavarakauppa Taiwanin kanssa kasvoi selvästi enemmän kuin Suomen koko tavarakauppa muun maailman kanssa. Tavarakaupan arvo oli vuonna 2022 yhteensä 1155 miljoonaa euroa, mikä oli 45 % enemmän kuin vuotta aiemmin (Kuvio 6).

Kuvio 6: Suomen ja Taiwanin välinen ulkomaankauppa on kasvanut viime vuosina merkittävästi

Lähteet: Tullin Uljas-tietokanta ja BOFIT.

Suomeen tuotiin Taiwanilta vuonna 2022 tavaroita 897 miljoonalla eurolla, ja vastaavasti Suomesta vietiin Taiwanille tavaroita 258 miljoonan euron arvosta. Suomen päävientituotteet Taiwanille ovat paperiteollisuuden tuotteet, nikkeli ja paperiteollisuuden käyttöön tarvittavat laitteet ja koneet

³¹ <https://finlandabroad.fi/web/twn/suomi-ja-taiwan>

³² https://www.roc-taiwan.org/fi_en/index.html

³³ https://um.fi/edustustojen-raportit/-/asset_publisher/W41AhLdTjdag/content/maa-analyysi-taiwan/384951

(Taulukko 1). Aivan kuten Suomen Kiinan-viennissäkin, vuosien saatossa koneiden ja laitteiden osuus viennistä Taiwanille on pienentynyt, samalla kun raaka-aineiden osuus on kasvanut.

Taulukko 1: Suomen ja Taiwanin välisen kaupan suurimmat SITC2- tavararyhmät vuonna 2022

Tavararyhmä ja sen osuus Suomen Taiwanin-viennistä (%)		Tavararyhmä ja sen osuus Suomen Taiwanin-tuonnista (%)	
Paperi ja pahvi sekä tuotteet näistä	17,7	Muut sähkökoneet ja -laitteet	53,8
Muut metallit	17,2	Tuotteet epäjalosta metallista	8,7
Muut sähkökoneet ja -laitteet	15,6	Toimistokoneet ja atk-laitteet	7,4
Paperimassa	8,2	Puhelin-, radio-, tv- yms. laitteet	6,2
Kojeet, mittarit yms.	5,4	Moottoriajoneuvot	5,3
Rauta ja teräs	4,4	Yleiskäyttöiset teollisuuden koneet ja laitteet	2,9
Eri toimialojen erikoiskoneet	4,3	Muovit, valmistamattomat	2,5
Yleiskäyttöiset teollisuuden koneet ja laitteet	4,3	Muut valmiit tavarat	2,2
Erinäiset kemialliset tuotteet	4,1	Kojeet, mittarit yms.	1,6
Lääkevalmisteet ja farmaseuttiset tuotteet	2,6	Rauta ja teräs	1,5
Puutavara ja korkki	2,6	Eri toimialojen erikoiskoneet	1,1
Orgaaniset kemialliset aineet	1,9	Metalliteollisuuskoneet	1,0
Muut	11,8	Muut	5,7

Lähteet: Tullin Uljas-tietokanta ja BOFIT.

Suomen Taiwanin-tuonnin rakenne on pysynyt viimeisten kymmenen vuoden aikana suhteellisen samanlaisena. Koneet, laitteet ja kulkuvälineet kattavat tuonnista yhteensä noin 70 %, valmistetut tavarat 15 % ja erinäiset valmistavarat 10 %. Viime vuonna suurimpia yksittäisiä tuoteryhmiä tuonnissa olivat elektroniputket, naulat, ruuvit, pultit, mutterit jne., sekä puhelinlaitteet, niiden osat ja tarvikkeet. Vajaat 60 % Suomen ja Taiwanin välisestä kaupasta kulkee meriteitse, loput lentorahdilla.

Vuoteen 2020 mennessä suomalaisyritykset ovat tehneet Taiwanille vuosien varrella 35 eri investointia, joiden yhteenlaskettu arvo on lähes kuusi miljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Eniten investointeja ovat houkuttelleet elektroniikkakomponenttien valmistus, koneet ja laitteet, informaatio- ja viestintä, sekä tukku- ja vähittäiskauppa. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 suomalaisyrityksillä oli Taiwanilla 13 tytäryritystä, joiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 460 miljoonaa euroa. Suomen kaupallisen edustuston arvion mukaan saarella toimivien suomalaisyritysten liikevaihto oli viime vuonna jo noin miljardi euroa. Myös taiwanilaiset yritykset ovat Taipein Helsingin yhteystoimiston mukaan investoineet Suomeen, erityisesti elektroniikkakomponenttien valmistukseen sekä tieteelliseen ja tekniseen toimintaan³⁴.

³⁴ https://www.roc-taiwan.org/fi_en/post/16.html

- 2019
- No 1 Mariya Hake and Alice Radzyner: Western Balkans: Growing economic ties with Turkey, Russia and China
  - No 2 Iikka Korhonen: Sanctions and counter-sanctions – What are their economic effects in Russia and elsewhere?
  - No 3 Carsten Sprenger and Srdjan Todorović: Corporate Governance of the Largest Russian Banks
  - No 4 Heli Simola: Effects of external shocks on Russian economy
- 2020
- No 1 Laura Solanko: From reforms to stagnation – 20 years of economic policies in Putin's Russia
  - No 2 Riikka Nuutilainen and Jouko Rautava: Russia and the slowdown of the Chinese economy
  - No 3 Le Xia: Lessons from China's past banking bailouts
  - No 4 Heli Simola: CO2 emissions embodied in EU-China trade and carbon border tax
  - No 5 Jouko Rautava: Protektionismi ja uudistusvastaisuus estävät Intian nousun keskeiseksi globaaliksi taloustoimijaksi
  - No 6 Heli Simola and Laura Solanko: Domestic and global economic effects of corona containment measures - Russia in international comparison
  - No 7 Heli Simola: Venäjän talous koronan kourissa
  - No 8 Christian Alexander Belabed and Thomas Theobald: Why the Chinese recovery will slow – some lessons from sectoral data
  - No 9 Risto Herrala: Capital controls in an integrated world: A review of recent developments, policies and the academic debate
  - No 10 Vesa Korhonen: Chasing developments in Russia's government budget
  - No 11 Heli Simola: Climate change and the Russian economy
  - No 12 Jinsok Sung: Implications of sectoral sanctions on Russia's gas sector
  - No 13 Yin-Wong Cheung: A Decade of RMB Internationalization
  - No 14 Juuso Kaaresvirta, Eeva Kerola, Riikka Nuutilainen, Seija Parviainen ja Laura Solanko: Miten kaukana ilmastotavoitteista ollaan? – kausaus Kiinan energiasektoriin
- 2021
- No 1 Julia Lintunen: An overview of China's regional trade agreements
  - No 2 Heli Simola: The impact of Covid-19 on global value chains
  - No 3 Seija Parviainen: Jiefang-kuorma-autosta Nio-sähköautoon: Kiinan autoteollisuuden pitkä marssi
  - No 4 Juuso Kaaresvirta, Eeva Kerola, Riikka Nuutilainen, Seija Parviainen ja Laura Solanko: How far is China from hitting its climate targets? – An overview of China's energy sector
  - No 5 Juuso Kaaresvirta and Helinä Laakkonen: China as an international creditor
  - No 6 Heli Simola ja Laura Solanko: Venäjän öljy- ja kaasusektori globaalien energiemarkkinoiden murroksessa
  - No 7 Heli Simola and Laura Solanko: Russia's oil & gas sector in global energy transition
  - No 8 Jamie Barker and Risto Herrala: Assessing the mid-term growth outlook for the Indian economy
  - No 9 Iikka Korhonen: Russia's growth potential post-COVID-19
  - No 10 Heli Simola: CBAM! – Assessing potential costs of the EU carbon border adjustment mechanism for emerging economies
  - No 11 Heli Simola: Long-term challenges to Russian economic policy
  - No 12 Juuso Kaaresvirta, Eeva Kerola ja Riikka Nuutilainen: Kiinan kiinteistösektorin kriisiytymisen vaikutuksista Kiinan talouteen ja euroalueelle
  - No 13 Juuso Kaaresvirta, Eeva Kerola and Riikka Nuutilainen: China's real estate sector and the impacts of its possible disorder on Chinese economy and the euro area
- 2022
- No 1 Vesa Korhonen: Russia's government budget swings around elections and recessions
  - No 2 Iikka Korhonen and Heli Simola: How important are Russia's external economic links?
  - No 3 Heli Simola: Made in Russia? Assessing Russia's potential for import substitution
  - No 4 Heli Simola: Trade sanctions and Russian production
  - No 5 Heli Simola: Russian foreign trade after four months of war in Ukraine
  - No 6 Aino Röyskö and Heli Simola: Russia's technology imports from East Asia
  - No 7 Heli Simola: Can Russia reorient its trade and financial flows?
- 2023
- No 1 Lauri Heinonen and Iikka Korhonen: The effects of the war on the Ukraine economy: The situation at the end of 2022
  - No 2 Heli Simola: Venäjän öljy- ja kaasutulot ovat supistumassa jyrkästi tänä vuonna
  - No 3 Laura Solanko: Sotavuosi runteli Venäjän rahoitusmarkkinoita
  - No 4 Juuso Kaaresvirta, Eeva Kerola ja Riikka Nuutilainen: Suomen ja EU:n Kiinan-tuontiriippuvuuden tarkastelua
  - No 5 Heli Simola: Consumed in China - Rebalancing China's demand and Chinese imports
  - No 6 Eeva Kerola: Taiwan – kokoaan merkittävämpi saari